

Az adventi időszak mindannyiunk számára jelzi, hogy nemsokára itt van a karácsonyi időszak. Aki nem akarja utolsó pillanatra hagyni és saját kezűleg szeretné elkészíteni ajándékait, annak kívánunk néhány ötletet adni: egyszerűen, saját kézzel elkészíthető díszek bemutatásával. A felhasznált alapanyagok nagy része a természetben gyűjthető termés, bogyó, toboz.

A Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi karán működő Gyógy, –és Aromanövények Tanszék kutatói a Traditional and wild projekt (<http://traditionalandwild.eu/hu/>) keretében többek között az egyes gyógynövényekkel kapcsolatos tradicionális tudást, valamint az egyes növények hatóanyag-tartalmát vizsgálják. Munkatársaik kivételesen nem tudományos adatokkal, hanem növényekből, némi kreativitással elkészíthető karácsonyi díszekkel mutatják be, mi-mindenre alkalmasak még a növények.

Karácsonyi gömbdísz termésekből

Szép, természetes hatású karácsonyi gömböket készíthetünk különböző termésekből, amik aztán fenyőfánk mutatós díszei lesznek.

Szükséges anyagok: egész dió, különböző termések (bükkmakk, mogyoró, éger tobozka, platán termés), kisméretű tobozok, szalag vagy rafia, meleg ragasztó, ragasztópisztoly.

Elkészítés: A gömb alapjául a dió szolgál. Elsőként szalagból vagy a rafiából készítsünk egy kb. 10cm hosszú akasztót, majd meleg ragasztóval rögzítsük a dión. Ezután a terméseket egyenként felragasztva, borítsuk be az egész diót. Figyeljünk rá, hogy a ragasztó és a dió sehol se látszódjon, a termések szorosan egymás mellé kerüljenek. Érdeemes előre összeválogatni a nagyjából egyforma méretű terméseket, mert így kapunk a végén szép szabályos gömb alakú díszet! Utolsó lépésként (ez kihagyható) szalagból vagy rafiából masnit köthetünk az akasztóra (fotó: fent).

Mécsestartó fakéregből

A henger alakú mécsestartók alapanyagául a legjobb a nyírfakéreg, de más vékony, rugalmas kérget is választhatunk. A nyírfakéreg fehér színe télies hangulatot kölcsönöz a dekorációnak.

Szükséges anyagok: nyírfakéreg, mécsestartó vagy gyertya, szalag vagy rafia, meleg ragasztó, ragasztópisztoly.

Elkészítés: A mécsestartók alapjául vágjunk ki a nyírfakéregből különböző nagyságú téglalapokat. Ha a kéreg kemény és rugalmatlan, érdemes vízbe áztatni kis időre, amint visszanyeri rugalmasságát, tudunk vele dolgozni. A téglalap alakú kéregből feltekerve hengert formázunk, ahol a felületek érintkeznek ragasztóval rögzítjük a hengert. Végül szalaggal, rafiával többször átkötjük és belehelyezzük a gyertyát vagy mécsestartót! Egymás mellé többet elhelyezve nagyon hangulatos asztaldekoráció lehet. Fontos, hogy a hengerek átmérője elég nagy legyen, hogy a mécsestartók lángja semmiképpen se érje el az oldalát!

Karácsonyi asztaldísz termésekkel

Egyszerűen elkészíthető mégis látványos és tartós asztaldekoráció készíthető egy üvegedény és néhány saját gyűjtésű termés

segítségével.

Szükséges anyagok: dió, mogyoró, éger tobozka, gesztenye, kis tobozok, csipkebogyó, egy nagyobb üveg kaspó, befőttesüveg vagy tál, egy kisebb üveg mécsestartó vagy gyertya.

Elkészítés: A dísz elkészítése roppant egyszerű, kézügyesség sem kell hozzá. A nagyobbik üvegtálba elhelyezzük a különböző terméseket és színes bogyókat. Majd az edény közepére elhelyezzük a mécsestartót, vagy gyertyát és kész is van az asztaldíszünk.

(Fotó: <http://static.egeszsegkalauz.hu>)

Adventi koszorú

Tartós, természetes adventi koszorú készíthető különböző természetben gyűjtött kellékek segítségével.

Szükséges anyagok: moha, zuzmós ág, száraz taplógombák, kisebb tobozok, termések, bogyók, egy 15-20 cm átmérőjű szalma koszorúalap, 4 db tetszőleges színű gyertya, drót, melegragasztó, ragasztópisztoly, csípőfogó.

Elkészítés: A gyertyák rögzítésére a drótból vágjunk 3-4 cm hosszú darabokat. A drót darabokat gyertya lángjánál felmelegítve, csípőfogó segítségével óvatosan nyomjuk bele a gyertya aljába, kb. 1-2 cm mélyen. Egy gyertya 2-3 drót darabbal biztonságosan rögzíthető lesz a koszorún. Helyezzük el a gyertyákat az alapon és a drótokkal nyomjuk bele koszorúba. Ezután a melegragasztóval egyenként ragasszuk fel a különböző terméseket, bogyókat tetszés szerinti elrendezésben a koszorúalapra. Érdeemes először a nagyobb méretű terméseket, zuzmós ágakat felragasztani, a végén pedig a kisebb bogyókkal és mohával befedni a kisebb-nagyobb hézagokat. Fontos, hogy a szalmaalap és a ragasztás sehol se látszódjon! Amikor a gyertyák leégtek csak ki kell húzni őket dróttal együtt, és új gyertyát felhelyezni a koszorúra.

Mohák, zuzmók és tobozok: Karácsonyi készülődés a természetből

A karácsonyi időszak közeledtével sokan évről-évre elhatározzuk, hogy idén saját kézzel készített ajándékokkal, díszekkel lepjük meg szeretteinket. Sokféle alapanyag áll a rendelkezésünkre: a barkácsáruházak, hobbi boltok polcai ilyenkor roskadoznak a csillogó-villogó gömböktől, csengettyűktől, az arany színűre festett tobozoktól.

Azonban ennél egyszerűbben és lényegesen olcsóbban is be tudjuk szerezni a karácsonyi meglepetések, díszek elkészítéséhez szükséges alapanyagokat. Csupán egy rövid sétára, kirándulásra kell mennünk egy közeli erdőbe vagy parkba, ahol nyitott szemmel járva könnyen összegyűjthetjük azokat a terméseket, bogyókat és minden egyebet, amiből aztán szebbnél szebb dekorációk és ajándékok készülnek. Fontos, hogy védett növényekről tilos gyűjteni és a parkokba ültetett dísznövényekről is csak úgy szedhetünk le termést, hogy díszítőértékükben ne szenvedjenek kárt! Vegyük sorba, hogy mik is azok az alapanyagok, amiket a természetben megtalálunk. A Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi karán működő Gyógy-, –és Aromanövények Tanszék kutatói a Traditional and wild projekt (<http://traditionalandwild.eu/hu/>) keretében többek között az egyes gyógynövényekkel kapcsolatos tradicionális tudást, valamint az egyes növények hatóanyag-tartalmát vizsgálják. Munkatársaik kivételesen nem tudományos adatokkal, hanem növényekből, némi kreativitással elkészíthető karácsonyi díszekkel mutatják be, mi-mindenre alkalmasak még a növények.

Termések

Számos fának, bokornak a termése megszárítva szép díszítő elem lehet. A bükkfa kopácsokkal felnyíló száraz termése, a bikkmakk, sokszor nagy tömegben található meg a fák alatt. A különböző tölgyfajok makktermése és azok kupacsa is használható. Bőven szedhetünk belőle, hiszen egy-egy fán több száz makk is lehet, így marad utánpótlás a fa alatt. Az enyves éger hazánkban mindenütt elterjedt patakparton, ligetekben. Apró, sötétbarna tobozkája gyűjthető. Mindenki ismeri a közönséges mogyoró és a törömgogyoró héjas gyümölcsét. Amellett, hogy magja ízletes csemege és édesipari alapanyag, makkjának barna színe mutatós, így az őszi-téli időszak kedvelt díszítő eleme. A héjas gyümölcsűek közé tartozó közönséges dió szintén jellegzetes karácsonyi dekorációs kellék lehet. Az egész vagy felezett kemény héjat dekorációk, koszorúk készítésére használhatjuk, de dióbabák vagy arany színűre festve karácsonyfa dísz is készíthető belőlük. Parkok, ligetek és kastélykertek kedvelt, régi fája a közönséges platán. Termését gyűjthetjük, mely hosszú kocsányon logó, gömbölyded aszmag terméságazat. Gyűjtését mindenképp az őszi időszakra időzítsük, hiszen tavaszra a termések szétesnek.

Tobozok és örökzöldek

Jellegzetes, a telet és a karácsonyi ünnepkört idéző díszítésekben mindig megjelennek a különböző fenyőfélék, örökzöldek tobozai. Ezek nem termések, hanem a nyitvatermők elfásodott női virágzatai, némely fajnál több év, mire teljesen kifejlődik egy-egy toboz. A talajon hagyva hamar elveszítik a színüket, bepiszkolódnak. Hazánkban legelterjedtebbek az erdefenyő, feketefenyő, lucfenyő, vörösfenyő. Kertekben, parkokban egyéb nem honos fajokkal is találkozhatunk: jegenyefenyő fajok, selyemfenyő, atlaszcédrus, közönséges duglászfenyő, kínai szúrósfenyő, japánciprus, életfa. Tobozok gyűjtésekor legyünk

körültekintőek, ha el akarjuk kerülni, hogy kezünk és ruhánk gyantás legyen, mindig húzzunk kesztyűt.

A fenyőfélék örökzöld ágai a karácsonyi díszekben az alapot, a háttérrel adják, de színes bogyókkal kiegészítve kis csokrok is készíthetők belőlük. A fenyőféléken kívül lomblevelű örökzöldek is gyűjthetőek: borostyán, mahónia, buxus.

Bogyók

A mindenki által ismert csipkebogyó, vagyis a vadrózsa áltermése, a díszítésre egyik leggyakrabban használt bogyó. Frissen élénk, narancsos-piros színe van, de szárazon is mutatós marad. Gyűjteni akkor célszerű, amikor még nem puhultak meg, ilyenkor igen tartós. Kisebb csokrokban, asztaldíszek alkotórészeként is szép, de sokszor az ágakon a bogyókat rajtahagyva használják dekorálásra. Az egybibés galagonya piros bogyós ágait szintén használhatjuk kisebb-nagyobb csokrok, vázák díszítésére.

Jellegzetes, a karácsonyi díszekben, csokrokban visszatérő elem a fagyöngy használata. A fehér fagyöngy nagyobb fák lombkoronáján élő, féllélősködő növényfaj. Gyűjteni ősszel szokták, amikor a fák lombja már lehullott és a gömb alakú növények a fákon könnyen észrevehetőek. Fehér színű bogyói nem peregnek.

A fagyal bogyóit is érdemes gyűjteni ősszel, az időben leszedett bogyók nem potyognak le, sokáig megmaradnak. A fényes, fekete színű bogyók eredeti állapotukban, de akár arany színűre lefestve is alkalmas karácsonyi ajtókopogtatók, asztaldíszek díszítésére. A kökény kék színű bogyói is jól használhatóak kisebb csokrok vagy vázák díszítésére.

Mohák, zuzmók és gombák

A különböző mohafajok bársonyos zöld telepei nagyon szépen

mutatnak koszorúkon, asztaldíszekben. A fák oldalán, köveken, talajon növény mohát nagyobb darabokban szokás felszedni. Ha kiszáradt, használat előtt be kell nedvesíteni és visszanyeri zöld színét.

A zuzmóval borított ágak is szépen mutatnak karácsonyi dekorációkban. A fán élő zuzmófajok telepeikkel a fák ágait teljesen beborítják, ezeket az ágakkal együtt lehet gyűjteni. Ezzel szemben a földön lakó fajok a talajról, sziklákról könnyen lefejthetőek. A száraz zuzmót használat előtt érdemes benedvesíteni, így nem törik.

A korhadó fákon megjelenő taplógombák számos faja gyűjthető. A termőtestük fásodó, száradás után kissé összezsugorodnak.

Sokszor egyes fáknak a kérgét is használják dekorációs célokra. Ez jellemzően azokra a fafajokra igaz, amelyeknek kérgé vékony és a felülete sima, nem túl rücskös, könnyen lefejthető. A nyírfa fehér színű szürke sávzással tarkított és a cseresznyefa szürkés, fényes kérgé is használható. Nagyon fontos, hogy fakérget élő növényről tilos gyűjteni! Kizárólag a lehullott ágak, kidőlt és kivágott fák kérgét szedhetjük le.

Háttérinformáció:

Az adatok, információk forrása a Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi karának Gyógy- és Aromanövények Tanszéke. Az adatokat a tanszék munkatársai tudományos igényességgel állították össze.

Az információk begyűjtését és a háttérkutatókat a Traditional and wild projekt támogatta. A projekt az Central Europe Programban az Európai Unió és Magyarország társfinanszírozásával valósul meg.

Termések, bogyók, illatok: karácsonyi készülődés saját kezűleg

Írta: Bereczki Lajos

2012. december 04. kedd, 17:36

<http://traditionalandwild.eu/hu/>

<http://www.facebook.com/traditionalandwild.HU>